

Remissyttrande över Energimarknadsinspektionens rapport "Elområden i Sverige - analys av utvecklingen och konsekvenserna på elmarknaden"

SKGS har beretts möjligheten att lämna ett yttrande kring ovan rubricerade rapport. SKGS instämmer helt i det yttrande som Svenskt Näringsliv lämnat och vill där utöver ytterligare förtydliga några synpunkter.

Inledning

Det har snart gått ett år sedan elområdesreformen genomfördes i Sverige. Den utvärdering av reformen som Energimarknadsinspektionen (EI) har gjort i rubricerade rapport är daterad maj 2012, dvs ett halvår efter reformens ikraftträdande. SKGS förväntar sig att EI har ett starkt kundperspektiv i sitt arbete. Med en så kort utvärderingsperiod skulle man dessutom från EI kunna förvänta sig en avvaktande inställning som belyser de faktiska konsekvenserna under perioden.

SKGS utläser tvärtom i EIs rapport ett tydligt ställningstagande *för* områdesindelningen, trots att de effekter rapporten belyser i många fall är negativa för de kunder inspektionen ska värna. Energimarknadsinspektionens inställning att låta tiden gå för att "marknaden" ska kunna lära sig att hantera problemen är inte godtagbart för de kunder i södra Sverige som fått markant sämre konkurrensförmåga till följd av de ökade elpriserna. Bristerna i områdesindelningen är heller ingen marknadsfråga eftersom utbyggnaden av stamnätet är en monopolmarknad.

Var elområdesindelningen nödvändig?

SKGS anser att hela reformen är ett avsteg från intentionerna i omregleringen av elmarknaden; en klar uppdelning mellan det som är naturligt monopol, mot den del av marknaden som är konkurrensutsatt. SvK har det fulla ansvaret för stamnätet, ingen annan. SvK skulle enligt ACER Congestion management guidelines FG-2011-E-002 art 2.2 ha visat att det är samhällsekonomiskt lönsamt att göra en områdesindelning innan indelningen genomförts. Ingen sådan analys har så vitt vi vet utförts före reformen. Enligt riktlinjerna från ACER hade SvK kunnat agera annorlunda. Det är, enligt riktlinjerna, tillåtet att begränsa flöden över nationsgränserna så länge begränsningarna sätts i en transparent process. Exempel på detta kan vi se i Norges agerande vid gränsen till Sverige.

Vår elområdesindelningen för effekter

De konsumenter (såväl industrier som privatpersoner) som påverkas av elområdesindelningen har ingen som helst möjlighet att påverka sin situation, med mindre än att de flyttar norrut. Ur ett rent teoretiskt perspektiv kanske elområdesindelningen kan anses vara ett korrekt alternativ för att tydliggöra flaskhalsar i överföringssystemet. De flaskhalsar som finns i elnäten syntes tydligt redan före reformen genom den mothandel SvK bedrev. Områdesindelningen flyttar ansvaret för att lösa flaskhalsen från den som kan göra något, dvs SvK, till aktörer som i praktiken har ytterst begränsade

SKGS är ett samarbete mellan de fyra branschföreningarna Skogsindustrierna, Plast- & Kemiföretagen, SveMin och Jernkontoret. SKGS arbetar med den svenska basindustrins energifrågor. Basindustrin sysselsätter 400 000 personer och har ett exportvärde på 385 miljarder kronor för 2011.

möjligheter att påverka situationen. Konsumenterna tvingas flytta eller minska sin elanvändning och producenterna som säkert vill öka produktionen, har mycket små möjligheter att göra så.

Det framhålls flera gånger i rapporten att det genom indelningen i elområden ges korrekta signaler till marknaden, vilket kan tyckas ironiskt eftersom den tydligaste signalen ges monopoldelen av marknaden - mer specifikt Svenska Kraftnät - som också är de som tydligast har en roll i att åtgärda detta. Elnätsverksamhet är monopol och endast de som är nätägare har rätt att bygga överföringsförbindelser och då kan värdet av denna marknadssignal ifrågasättas.

Mot bakgrund av det utsatta läge som kunderna i elområde 4 har, är det anmärkningsvärt att regeringen, såväl som myndigheter, försvarar reformen okritiskt och ur ett rent teoretiskt perspektiv utan hänsyn de verkliga konsekvenserna.

Vad kan göras på kort sikt

SKGS anser att det är orimligt att vänta på att marknaden ska "läras sig att hantera" de problem som uppstått i och med reformen. För de industrier som råkat hamna på fel sida om områdesgränsen är varje dag med högre elpriser än de inhemska konkurrentföretagen orimlig. SKGS har därför 2 konkreta förslag för att på kort sikt förbättra industrin i södra Sveriges konkurrenskraft. Ett av de grundläggande problemen är att produktionskapaciteten i område 4 klart understiger förbrukningen. Detta ställer till med problem i den finansiella handeln då obalansen mellan produktion och konsumtion gör att tillräcklig mängd CfD-kontrakt inte kan ställas ut av de aktörer som normalt gör det. En prispress uppåt uppstår.

1. Svenska Kraftnät bör garantera överföringskapacitet mellan svenska elområden, alternativt på nordisk basis - i form av hur motköp upp till "net transfer capacity" över prisområdesnitten.
2. Svenska Kraftnät bör vara aktiva på CfD-marknaden för de svenska elområdena - sälja CfD-kontrakt för prisområde 4 och köpa motsvarande mängd i prisområde 3 för att säkerställa en minimi-intäkt för aktuell överföringskapacitet. Genom att agera på detta sätt skulle SvK också minimera sin egen risk.

De fördelar vi ser är att dessa förslag skulle ge är lägre osäkerhet i marknaden, ekonomiska incitament till stamnätsoperatören, samt attrahera fler aktörer till CfD-marknaden.

Stockholm 14 september 2012

Lina Palm
Energidirektör, SKGS

SKGS

SKGS är den råvaruförädlande och energiintensiva industrin i Sverige, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet. Basindustrin står för en stor del av sysselsättningen i Sverige, ca 400 000 svenskar är direkt eller indirekt beroende av basindustrin för sin sysselsättning. Industriproduktionen finns framförallt ute i glesbygden, där inte så många andra arbetstillfällen ges. Runt fabrikerna finns nätverk av mindre företag för transporter, varor och servicetjänster vilket har stor betydelse för den lokala och regionala tillväxten. Basindustrins roll för Sveriges handelsbalans är betydande; exportintäkterna uppgick till 385 miljarder kronor för 2011. Möjligheten att kunna sälja sina varor till konkurrenskraftiga priser på världsmarknaden är nödvändig för svensk basindustri.